

ĎÁBLÍK

Elektronický měsíčník pro členy a přátele Cally • Číslo 160 • Vychází 2. prosince 2016

Milí čtenáři,

letos v létě jsme trávili jeden z prázdninových týdnů na horské chatě Barborka. Z koupelny jsme měli výhled na pradědský vysílač, zatímco z pokoje jsme obdivovali panoráma masivu Vysoké hole s Petrovými kameny. Bývali bychom se na „Petráky“ také rádi podívali zblízka, to však není možné. Jedině tady (a nikde jinde na světě) rostou lipnice jesenická a zvonek jesenický, jejich populace jsou tedy velice zranitelné. Proto se už nějakou dobu k tomuto skalnímu útvaru chodit nesmí. Staré stezky opatřila Správa CHKO Jeseníky zákazovými tabulemi a v nejbližší turisticky přístupném místě je vybudována ohrada, kterou trvale střeží místní „ranger“.

Celkový dojem ochranných snah ovšem kazí rezivějící lyžařské vleky, které dělají ostudu v i v těsné blízkosti Petrových kamenů. V místech, kam noha turistova nesmí v létě vkročit pod hrozbou vysoké pokuty, se v zimě prohánějí lyžaři, jako by se nechumelilo. Alespoň že projekt nové čtyřsedačkové lanovky k Petrovým kamenům se zdá být momentálně zažehán.

Zákaz vstupu k endemickým rostlinám má však ještě jeden rozměr. Utvazuje minimálně část našich spoluobčanů v názoru, že příroda se u nás chrání jen pro ochránáře. Proč „oni“ na Petrovy kameny můžou, zatímco „my, obyčejní lidé“ tam nesmíme? A odtud je už jen krůček k otázce: Proč máme vůbec chránit nějaký modrý zvonek a „obyčejnou“ trávu? K čemu nám vůbec je ochrana přírody, když nám zakazují se na tu přírodu podívat?

Domnívám se, že existuje elegantní řešení, které by do značné míry problém vyřešilo. Na Petrovy kameny, ale i na jiná zapovězená místa by mohly správy CHKO a národních parků pořádat exkurze. Klidně placené. Kdo by chtěl vidět jesenické endemity na vlastní oči, zaplatil by „vstupné“, za které by mu průvodce poskytl informace, ukázal vzácné rostliny a zároveň je ohlídal před případným poškozením. A jednou za čas by vycházku s běžným průvodcem mohla nahradit speciálnější akce pro „fajnšmekry“, v případě Petrových kamenů třeba s botanikem nebo geologem. Dobrým a fungujícím příkladem budiž šumavští průvodci divočinou.

Zákaz vstupu do některých míst má samozřejmě v ochraně přírody opodstatnění. I nadále bude státní ochrana přírody uzavírat turistické stezky kupříkladu v okolí hnízd vzácných dravců. Také Petrovy kameny a další místa zůstanou zřejmě mimo turisticky značené trasy. A je to tak správně. Zatímco v prvním zmíněném případě však bude zákaz striktní a dočasný, u druhého bychom mohli alespoň občas řízeně přimhuřovat oko. „Poznej a chraň!“ totiž není omšelá fráze. Když lidem zblízka ukážeme Petrovy kameny se zvonky a lipnicemi a necháme je tam udělat rodinné „selfičko“, mnohem snáze je pak nadchneme pro ochranu našich přírodních skvostů. A třeba pak přijde doba, kdy si budeme horské přírody vážit natolik, že od „Petráků“ zmizí i rezivělé stožáry vleků.

Jiří Řehounek

V OBSAHU TAKÉ NAJDETE

Česká sázka na atom je sázkou na ztrátu a nejistotu str. 2-3
Pozvánky na akce str. 22-24

Česká sázka na atom je sázkou na ztrátu a nejistotu

Česká vláda počítá s masivním rozvojem jaderné energetiky, aniž bere v úvahu ekonomiku rozestavěných či projektovaných jaderných elektráren v Evropské unii. Tři rozestavěné jaderné elektrárny se potýkají s prodražením na dvojnásobek až trojnásobek původního rozpočtu. Čtvrtý, teprve připravovaný projekt, vykazuje již nyní podstatně vyšší náklady na výrobu elektřiny, než o jakých uvažují české plány.

Energetická koncepce státu neobsahuje žádnou variantu, která by nepočítala s rozvojem jaderné energetiky, přičemž výroba jaderné elektřiny má vzrůst o 60 až 100 %. Preference jaderné varianty je přitom založena na nereálných cenových odhadech. Jsou výrazně nižší než v případě britského Hinkley Point – projektu, který v přípravě na výstavbu pokročil v Evropě nejdál, ani nezohledňují několikanásobné zdražení již rozestavěných elektráren na Slovensku, ve Francii či Finsku.

Vyplývá to z nového informačního listu [Český jaderný optimismus a britská realita](#), který zveřejnilo Hnutí DUHA. [Infografika](#).

Podkladová analýza ministerstva průmyslu ke státní energetické koncepci počítá s investičními náklady zamýšlených českých reaktorů na úrovni 5 230 €/kW bez nákladů na pořízení úvěru. Přitom podle poslední verze smlouvy mezi britskou vládou a společností EDF má být elektrárna Hinkley Point C postavena za 17,6 miliard liber v dnešních cenách. To odpovídá ceně 6 395 €/kW. Podstatný rozdíl je způsoben zřejmě tím, že v českém případě jde jen o teoretický propočítání a v britském už o časově pokročilejší a tedy realističtější údaj ze smlouvy mezi zákazníkem a dodavatelem.

Rozdíl v investičních nákladech se promítá také do garantovaných výkupních cen, které zajímají spotřebitele: zatímco ministerstvo průmyslu odhaduje potřebnou garantovanou výkupní cenu na 66 až 86 eur za megawatthodinu, pro projekt Hinkley Point byla schválena na úrovni 118 €/MWh. Vzhledem k tomu, že evropská tržní cena elektřiny je kolem 30 €/MWh, rozdíl doplatí zákazníci - čím je větší, tím zaplatí více.

Druhým evropským jaderným projektem, který se výrazně přiblížil stavbě, jsou dva nové bloky v maďarské jaderné elektrárně Paks. Letošní [studie společnosti Candole Partners](#) ukazuje, že výstavba zdejších reaktorů není ekonomicky smysluplná pro žádný z pravděpodobných scénářů vývoje cen elektřiny a souvisejících komodit.

Růst nákladů na výstavbu se netýká jen přípravné fáze, ale zpravidla pokračuje i po jejím zahájení. U rozestavěných evropských jaderných elektráren došlo k navýšení rozpočtu mezi zahájením výstavby a dneškem z 3,3 na 10,5 miliardy eur ve francouzském Flamanville a z 2,8 na 5,4 miliardy eur ve slovenských Mochovcích. Důsledek jsou miliardové ztráty velkých jaderných firem (Areva, Toshiba - Westinghouse) či

arbitrážní spory mezi dodavateli a odběrateli (Areva proti TVO – společnosti, která si objednala další rozestavěnou a prodražovanou jadernou elektrárnu Olkiluoto ve Finsku).

Jaderná energetika v posledních letech globálně stagnuje. Ve výrazném poklesu jí brání jen výstavba nových reaktorů v Číně. Oproti maximální celosvětové produkci jaderných elektráren v roce 2006 byla loňská o 8 % nižší. Počet reaktorů provozovaných v Evropské unii klesl oproti maximu v roce 1988 už o padesát.

Karel Polanecký, energetický expert Hnutí DUHA, řekl: „Vládní plány na velký rozvoj české jaderné energetiky stojí na písku, vycházejí totiž z nereálných cenových předpokladů. Jako bychom žili na pustém ostrově a ne uprostřed Evropy. Všechny aktuálně rozestavěné evropské jaderné elektrárny spojuje to, že během plánování i výstavby několikanásobně vzrostla jejich cena. Odhady, na kterých staví česká energetická koncepce, to ignorují a jsou proto nepřiměřeně optimistické. Vycházejí z předpokladu, že se uvažované české jaderné reaktory vyhnou všem potížím, kterých se nedokázali vyvarovat Britové, Francouzi, Finové nebo Slováci. To je však nereálné. Místo sázky na jadernou kartu je lepší připravit takovou variantu energetické koncepce, která nebude počítat s rozvojem jaderné energetiky.“

Jan Ondřich, analytik Candole Partners, řekl: „Investice do maďarské jaderné elektrárny Paks II je naprosto nesmyslná. I pokud počítáme s velmi optimistickými čísly maďarské vlády, tak zjistíme, že investice se nikdy nevrátí. A to i vzroste-li cena elektřiny na dvojnásobek dnešní hodnoty v cenové úrovni roku 2015. Podporu, tedy rozdíl mezi tržní cenou a cenou, kterou potřebuje Paks II, aby se investice vrátila, zaplatí maďarští daňoví poplatníci. Evropská unie by měla tuto podporu zakázat, neboť zásadně omezí konkurenční prostředí na trhu výroby elektrické energie.“

Tisková zpráva Hnutí DUHA

Maďarská atomová cesta na kraj Evropy - varování pro Česko?

Heinrich-Böll-Stiftung Praha, Aliance pro energetickou soběstačnost a Calla uspořádali 10. listopadu v Praze kulatý expertní stůl pod názvem "Souvislosti atomové energetiky: Maďarská atomová cesta na kraj Evropy - varování pro Česko?". Vystoupili na něm maďarský europoslanec Benedek Jávor, energetický analytik Jan Ondřich a energetický konzultant Edvard Sequens. Prezentace lze zaslat zájemcům.

Edvard Sequens

Calla v Bystřici zprostředkovala německé zkušenosti po těžbě uranu

Pracovní seminář, který uspořádala Calla 8. listopadu v podkrovním sále Městského muzea v Bystřici nad Pernštejnem byl určený pro samosprávy Mikroregionu Bystřicko a další starosty z okolí (oblast, kterou zahrnuje destinační společnost Koruna Vysočiny), dále starostům samospráv, ve kterých stát zvažuje otevření uranové těžby, spolkům a dalším.

Naše klíčová přednášející byla paní starostka města Ronneburg, Krimhild Leutloff, která mluvila o transformaci regionu po roce 1990, kdy zanikly místní podniky a těžařská společnost SDAG Wismut v minulosti zaměstnávající 12 tisíc obyvatel z 12 tisícového města Ronneburg a jeho okolí. Počet obyvatel Ronneburgu klesl na asi 5 tisíc po roce 1990. Po zániku SDAG Wismut vznikla Wismut GmbH, která zaměstnává několik set bývalých uranových pracovníků prostřednictvím rekultivačních prací. Podle starostky Leutloff německá federální vláda vyhradila přes 6,5 miliard eur firmě Wismut GmbH na rekultivační práce, přičemž sanační práce v okolí Ronneburgu stály kolem 2,2 miliard eur. Sanované plochy po těžbě uranu se ani 26 let po ukončení těžby nesmějí využívat pro zemědělské účely a musí být monitorovány, včetně kvality podzemních vod, alespoň do roku 2045. Sanovaný prostor „Neue Landschaft Ronneburg“ je dnes využíván pro rekreační účely (vedou jím například cyklistické stezky). Na části jeho území se rozprostírají fotovoltaické parky instalované německou firmou Juwi, od které získává Ronneburg 25 tisíc eur ročně za pronájem sanovaných pozemků. Navíc Juwi odvádí městu 3 700 eur ročně na daních. Dle paní starostky dostalo také město Ronneburg od firmy Wismut GmbH 25 tisíc euro, za které si pořídilo elektromobily.

Druhý přednášející byl starosta Bystřice nad Pernštejnem Karel Pačiska, který mluvil o průmyslové zóně v téměř 9 tisícové Bystřici, o přípravě zóny a jejím obsazování budoucími firmami v reakci na ukončování těžby uranu na Dolní Rožínce. Pan starosta zmínil Usnesení č. 50 ze dne 25. ledna 2016, kterým se vláda ČR zavázala investovat 17 milionů korun do výstavby asi 14,5 ha plochy průmyslové zóny. Celkové investice do úprav si vyžádají celkem cca 30 milionů Kč, mají být ukončeny do prosince 2017. Předpokládané firmy sídlící v nové zóně jsou Cooper Standard Automotive (automobilový průmysl, výroba veškerých potrubí do automobilů, vyjma korejských a japonských; 8 ha), REAP (odvětví zemědělské dopravní techniky; 4 ha), firma Jana Zítky (odvětví obráběcích strojů; 0,3 ha), E-Coat Technology (odvětví technologií pro povrchové úpravy, vlastník pan Švéda; 0,8 ha) a Fonetip (odvětví elektroniky a hračkařství; 0,8 ha). Výsledkem má být minimálně 220 nových pracovních míst.

Třetí prezentující byl ředitel Regionální kanceláře agentury Czech Invest na Vysočině, Adam Joura, který představil programy podpory pro samosprávy, a role, jaké v nich hrají domácnosti, vláda a firmy. Jednou z činností pro podporu budování technické infrastruktury je program na podporu regenerace brownfieldů (PPRBF), který má být spuštěn v roce 2017. Podle usnesení vlády ČR z roku 2013 je PPRBF vhodný pro hospodářsky postižené regiony, jímž Mikroregion Bystřicko v okolí Dolní Rožínky bezpochyby je. Ředitel Joura srovnal také objem investic v rámci regionální podpory pro města Jihlava, Třebíč, Havlíčkův Brod a Pelhřimov, který ve všech jednotlivých případech převyšuje investice v celém okrese Žďár nad Sázavou (objem pouhých 613,49 milionů korun). Výše 820 skutečně vyplacených dotací v rámci Operačního programu podnikání a inovace pro Kraj Vysočina v období 2007-2013 činila 5 316 miliard korun.

A jako poslední mluvil ředitel Kanceláře managementu turistické destinační společnosti Koruna Vysočiny Vladimír Vecheta. Projekt Koruna Vysočiny pro spolupráci všech aktérů cestovního ruchu v regionu Žďársko, Novoměstsko, Bystřicko, Nedvědicsko, Tišnovsko, Velkomeziříčsko a Bítešsko byl vytvořen v roce 2015. Nejprve ředitel Vecheta stručně představil plánované aktivity společnosti ve střednědobém horizontu do roku 2021. Zmínil, že z rozvoje cestovního ruchu, který je dle světových statistik největším zaměstnavatelem v poměru s náklady, profitují zároveň turisté i místní. Spojují je totiž stejné zájmy (především kvalita stravovacích a ubytovacích zařízení, dopravní infrastruktury a volnočasových aktivit).

Jako trend současnosti a potenciál pro zaměstnanost v regionu uvedl industriální turistiku, která mění bývalý průmyslový areál na lokalitu vhodnou pro turistiku i kulturu, přičemž zaměstnává bývalé zaměstnance průmyslu jako průvodce. Mezi strategickými vizemi ředitele Vechety je Skanzen historie těžby uranu na Vysočině, který by v sobě tyto prvky propojoval.

Během diskuze Emil Ondra z uranového GEAM DIAMO popsal průběh budoucí likvidace důlních děl na Dolní Rožince. Po vyklizení důlních chodeb začne jejich řízené vytápění. V současnosti se na chemické úpravně razí odvodňovací štola ústící do jámy Rožná III. Uran se z důlních vod vyseparuje odpna chemické úpravně, aby byly splněny normy pro vypouštění do povrchových toků. Dobu čištění vod odhadoval pan Ondra na 100 let a zvažoval, zda by se za účelem urychlení procesu vyplatilo vybudovat dekontaminační stanici. Očekávaná

rekultivace odkališť je zatím ve hvězdách.

Místo nedorazivšího předsedy Mikroregionu Bystřicko Libora Pokorného promluvil místopředseda sousedního Mikroregionu Velkomeziříčsko – Bítešsko Josef Březka, aby podpořil myšlenku industriálního turismu na Dolní Rožince a projevil zájem o spolupráci s Korunou Vysočina na projektu týkajícího se bývalého kamenolomu u obce Bory. Na dotaz Martina Schenka ze spolku Nechceme úložiště Kraví hora, jestli jsou k dispozici výsledky Občanské bezpečnostní komise (OBK) založené v roce 2014 a složené ze starostů v okolí Dolní Rožínky, odpověděl pan starosta Pačiska, že bude členy OBK motivovat k lepšímu prezentování svých výsledků.

Prezentace a fotografie ze semináře najdete [zde](#).

Olga Kališová

Japonsko počítá s nárůstem nákladů na likvidaci následků Fukušimy

Náklady spojené s následky jaderné havárie v japonské Fukušimě budou v následujících letech podle japonské vládní prognózy několikanásobně vyšší, než se předpokládalo. Zatímco nyní se vydává kolem 700 miliónů euro ročně na likvidaci následků Fukušimy, v následujících letech se mají podle nových prognóz tyto náklady zvýšit až na několik miliard euro ročně. Řekl to v úterý ministr životního prostředí Hirošige Seko.

Číslo Seko připravil pro komisi, která zpracovává finanční plán pro provozovatele havarované jaderné elektrárny Fukušima, firmu Tepco, která je po havárii pod státní kontrolou. V číslech nejsou započítány náklady, které budou spojené s vyproštěním roztavených palivových článků z havarovaných reaktorů. S těmito pracemi chtějí Japonci začít v letech 2018 nebo 2019.

Aby bylo možné tyto náklady v budoucnu pokrýt, zvažuje nyní komise i varianty rozdělení firmy Tepco a její prodej po částech nebo spojení s jinými firmami, provozujícími jaderné elektrárny v Japonsku. Ale je prakticky jisté, že se tyto firmy budou sloučení bránit. Všechny jsou nyní pod tlakem, protože v Japonsku jsou po fukušimské havárii ze všech dříve provozovaných 42 jaderných bloků nyní v provozu pouze dva. Nejdříve země plánovala odejít od využívání jaderné energie zcela, později však své plány upravila.

Firma Tepco s demontáží a likvidací tří havarovaných fukušimských reaktorů ještě vůbec nezačala. Společnost bojuje nadále s problémem vytékání radioaktivní vody z havarované elektrárny do Pacifiku. Demontáž elektrárny bude podle odhadů trvat 40 let. Provozovatel sám řekl, že nemůže uvést údaje o celkových odhadovaných nákladech na likvidaci havarované elektrárny a odstraňování následků jaderné havárie. Tavení jaderného paliva v reaktorech zamořilo vodu, půdu, obydlené oblasti a vzduch. Muselo být evakuováno více než 160.000 obyvatel postiženého regionu.

Gabriela Reitinger, OIŽP podle [Kurier.at](#)

Bavorsko má 40 % zelené elektřiny

Téměř 40 procent elektřiny v Bavorsku (které má podobné podmínky pro využití energie z větru a ze Slunce jako česká republika pozn. red.) pocházelo v loňském roce z obnovitelných zdrojů energie. Jedná se o rekordní hodnotu, jak minulý týden sdělil Statistický úřad ve Fürthu. Celkově se v Bavorsku vyrobilo 86.200 gigawatthodin elektřiny.

Bylo to o 2,3 % méně, než v předchozím roce, což se dá připisovat sníženému objemu výroby elektřiny v jaderných elektrárnách. Obnovitelné zdroje energie zato vyrobily během loňského roku o 7,8 % elektřiny více, než v roce předchozím. Nárůst ve výrobě zaznamenaly především větrné elektrárny, ale i biomasa a fotovoltaika.

Nejdůležitějším obnovitelným zdrojem energie zůstaly s podílem 13 % nadále vodní elektrárny, sluneční elektrárny pak dosáhly téměř stejného podílu na výrobě elektřiny. Zemní plyn měl loni v Bavorsku 11% podíl na výrobě elektřiny, černé uhlí 5%. Snížila se výroba elektřiny z jaderných elektráren v Bavorsku na 42,5 % (zatímco v roce 2014 byl její podíl na výrobě elektřiny ještě 48 %).

Gabriela Reitinger, OIŽP podle [Passauer Neuer Presse](#)

Dálnici!

Češi neumí připravovat a stavět silnice a dálnice. Tradiční výklad protahování a prodražování těchto staveb zní, že je zdržují „ekologové a chataři“ a občas i nějaký ten poblázněný starosta. V politickém mainstreamu a většině médií panuje všeobecná shoda na tom, že všechny naplánované silnice a dálnice potřebujeme a je celkem jedno, kudy a jak krajinou povedou. No a každý, kdo si dovolí jejich důležitost (nebo i jen parametry či trasování) zpochybnit, se automaticky stává nepřítelem pokroku a ekonomické prosperity. Naposledy jsem se o tom mohl přesvědčit při připomínkování procesu EIA na tzv. jižní tangentu u Českých Budějovic, který aktuálně dospěl do finále, tedy souhlasného závazného stanoviska krajského úřadu.

Hlavní námitky obcí, místních obyvatel a spolků (včetně Cally) se týkaly zdůvodnění potřebnosti stavby,

kteří oznámení i dokumentace EIA vůbec neřešily, a předložení záměru v jediné variantě. Nutno podotknout, že autor posudku EIA Václav Obluk se poprvé věnoval zdůvodnění potřebnosti tangenty vzhledem k dopravní situaci v Českých Budějovicích a jejich okolí, zatímco autoři oznámení a dokumentace na takovou podružnost rezignovali. K nepředložení variant pan Obluk uvedl, že tangenta byla „územně plánovací dokumentací kraje řešena již v územním plánu Velkého územního celku Českobudějovické sídelní a regionální aglomerace, který byl schválen vládou ČSR dne 10. 6. 1986“ a pak byla přebírána do dalších územně plánovacích dokumentů. Stavba tedy byla do mapy narýsována za minulého režimu, kdy se k ní místní obyvatelé samozřejmě vůbec vyjadřovat nemohli a varianty nikdo řešit nemusel. Automatické přebírání socialistických plánů (nejen) v dopravě ovšem příliš nekoresponduje s duchem posuzování vlivů na životní prostředí a činí ho víceméně formálním.

Dodatečně jsem se dozvěděl, že naše připomínkování tangenty rozproudilo debatu i na „fanouškovském“ serveru České dálnice, dokonce i s odkazem na Ďáblík. Ta ovšem nedopadla úplně jednoznačně ve prospěch stavby, když někteří diskutující zpochybnili potřebnost nové silnice. Jenže zatímco fandové českých dálnic zaujali poněkud rozporuplné postoje, představitelé Jihočeského kraje mají jasno: Tangentu potřebujeme a o jejím trasování se s místními obyvateli odmítáme bavit. Jedním ze základních principů procesu EIA by mělo být posuzování variant projektů, abychom mohli vybrat tu nejlepší z pohledu ochrany životního prostředí. U nás však hlavně řešíme, jak se posuzování variant vyhnout. Můžeme pak věřit, že vybraná trasa je nejlepší ze všech možných a že ji opravdu potřebujeme?

Čeští politici (a jihočeští zvláště) pojmají posuzování vlivů na životní prostředí ponejvíce jako zbytečnou překážku rozvoje nebo povinnou oběť na bruselský oltář. Z čeho se ale bere jejich přesvědčení, že všichni voliči čekají jen a jen na dálnici a nic jiného je nezajímá? Co nabízejí babičce ze zapadlé vísky? Zachování nebo rozšíření spojů do nejbližšího města, kam jezdí k lékaři? Ale kdepak, dálnici! Co nabízejí studentovi dojíždějícímu denně na střední školu? Ranní spoj na osmou a tři odpolední zpátky? Ne, dálnici! Co nabízejí zaměstnancům dojíždějícím do práce s jedním či dvěma přestupy? Fungující krajský integrovaný dopravní systém? Dálnici!

Dálnici! Dálnici! Dálnici!

Jiří Řehounek

Poslanci odhlasovali nová pravidla pro národní parky

Poslanci schválili nová pravidla pro české národní parky. Nastavili přesná pravidla péče o jednotlivé zóny ochrany přírody. Jasně deklarovaným posláním národních parků bude nyní ochrana divoké přírody na více než polovině území každého z nich. V zákoně ale chybí konkrétní termíny, kdy má být tohoto cíle v jednotlivých národních parcích dosaženo. Chybí i minimální rozlohy území divoké přírody, pod jejichž hranici nesmí být divoká příroda zmenšena. To znamená, že i některá z dnešních nejcennějších území národních parků by mohla ztratit ochranu.

Poslanci ale naopak schválili úplný zákaz rozprodeje státních pozemků na celém území národních parků. Návrh, který zabrání dalšímu převádění pozemků do rukou developerů a tlaku na novou výstavbu, předložil

poslanec Jiří Junek z KDU-ČSL. Již dříve jej podpořil poslanecký klub TOP09 a Starostové a sněmovní výbor pro životní prostředí. Poslanci nicméně nepřijali několik dalších záruk, které by ještě více posilovaly ochranu krajiny před nevhodnou nebo nadměrnou zástavbou. Například omezení dalšího rozšiřování zastavěného a zastavitelného území obcí v národních parcích nebo zákaz, který by další stavby ve volné krajině národních parků umožnil pouze na základě výjimky udělené správou národního parku.

Zákon jako celek nakonec získal drtivou většinu – hlasovalo pro něj 121 poslanců. Proti zákonu bylo jen 22 zákonodárců. Jednalo se o poslance ODS, část KSČM a čtyři jihočeské a západočeské poslance ČSSD. Po schválení Sněmovnou bude návrh doručen do Senátu, který má na jeho projednání lhůtu třiceti dní.

Poslanci také dnes schválili druhou novelu zákona o ochraně přírody, která zastaví nesmyslné platby státní Agentury ochrany přírody a krajiny státnímu podniku Lesy ČR za "újmu" vzniklou ochranou přírody. Lesy ČR si například účtovaly kolem 2,5 milionu korun ročně za to, že netěží dřevo v Národní přírodní rezervaci Boubínský prales. Celkem takto dosud nárokoval státní podnik Lesy ČR po státu kolem 100 milionů korun ročně.

Další pozměňovací návrhy, které by daly záruky ochraně divoké přírody a ještě lépe chránily krajinu před nevhodnou zástavbou, podpořili poslanci TOP09, KDU-ČSL a hnutí Úsvit. ODS, ANO a větší část ČSSD a KSČM ale jejich přijetí (s výjimkou již zmiňovaného návrhu na úplný zákaz rozprodeje státních pozemků v národních parcích) znemožnili.

Poslanci jasně odmítli všechny pozměňovací návrhy, které by ochranu divoké přírody a krajiny oslabily. Jejich předkladateli byli Jan Zahradník a Petr Bendl z ODS, Jan Klán z KSČM a Martin Kolovratník z Hnutí ANO. Například Jan Zahradník (ODS) se pokoušel prosadit vyškrtnutí věty, že cílem národních parků je “zajištění nerušeného průběhu přírodních dějů” a chtěl umožnit kácení i v nejpřísněji chráněných zónách. Petr Bendl (ODS) zase navrhoval zrušit předkupní právo státu k nezastavěným pozemkům, což by umožnilo developerům je od soukromých majitelů vykoupit.

V právě schválené novele chybí důležitá ustanovení, do kdy bude dosaženo deklarovaného cíle chránit alespoň na polovině území národních parků divokou přírodu. Proto musí ministr Brabec a ředitelé parků po schválení Senátem a podpisu prezidenta stanovit, kdy a na jaké území se budou rozšiřovat zóny divoké přírody, aby tento cíl nezůstal jen prázdou deklarací.

Například v národním parku Šumava je podle vědeckých zjištění možné vyhlásit zóny divoké přírody přibližně na polovině území již dnes. Mezinárodní unie pro ochranu přírody (IUCN) nedávno upozornila, že má-li Šumava splňovat mezinárodních kritéria pro národní parky (kategorie II dle klasifikace IUCN), musí zvětšit rozlohu území ponechaného samovolnému vývoji neprodleně na 30% plochy národního parku a stanovit závazný harmonogram pro další rozšiřování takového území na nejméně polovinu rozlohy NP do roku 2030. Jasný výhled, kdy bude naplněn cíl národních parků, by měl ministr a ředitelé stanovit i v případě Podyjí, Krkonoš a Českého Švýcarska.

Za národní parky se zasadil také silný hlas veřejnosti, která se postavila za důslednější ochranu tamější divoké přírody před kácením i jejich krajiny před další zástavbou. Hnutí DUHA na jaře Sněmovně předložilo petici za dobrý zákon o národním parku Šumava. Petici, kterou podepsalo již téměř 62 000 lidí, apelovalo na začátku října spolu s významnými kulturními osobnostmi také na ministra Richarda Brabce.

Tisková zpráva Hnutí DUHA, redakčně kráceno

Po stopách vlků v Pošumaví

Fotopasti Hnutí DUHA doplnily obraz aktuálního výskytu vlků v České republice. Portrétní záběr vlka, který se přišel na podzim podívat do objektivu automatické kamery, pochází z jižního Pošumaví. Jedná se o osamělého jedince. Na našem území se pohybuje jedna vlčí smečka na Kokořínsku a druhá na Broumovsku. Další trvalý výskyt vlků v ČR není prokázán, byli však letos zaznamenáni i na Šluknovsku, v Krušných horách, Krkonoších, Jeseníkách a Beskydech.

Nový záznam vlka se podařilo získat díky dobrovolnickým Rysím hlídkám Hnutí DUHA, které se podílejí na monitoringu a ochraně rysa ostrovida na Šumavě a v Pošumaví již jedenáct let. Za tu dobu se v nich prostřídalo přes 300 dobrovolníků a každoročně přibývají další. Také letos jsou pro nové zájemce připraveny úvodní školení, kde se budoucí "hlídkáři" dozví vše potřebné o biologii a ekologii velkých šelem, jejich monitoringu i ochraně. Termíny školení a možnost přihlášení jsou na speciálním webu zaměřeném na velké šelmy v České republice www.selmy.cz.

Aktuální poznatky z vědeckého výzkumu v Evropě ukazují na velkou schopnost vlků putovat při hledání nového teritoria stovky kilometrů a přizpůsobit se člověkem pozměněné krajině střední Evropy. Oproti sousednímu Německu, Polsku či Slovensku Česká republika dlouze čekala na návrat první vlčí smečky. Přírodní podmínky jsou přitom u nás pro vlka velmi vhodné. Je tu dostatek kořisti - jelenů, srnců či divokých prasat. Vlčí populace pomáhá obnovit přírodní rovnováhu a přispívá k přirozené obnově našich lesů i snížení škod na zemědělských plochách, která způsobují divoká prasata.

Aktuální výskyt vlků v České republice:

CHKO Kokořínsko-Máchův kraj: Vlci se zde prvně objevili na jaře roku 2014. V létě pak zde byla zaznamenána první vlčata na území ČR po více než sto letech. Vlčí smečka se tu rozmnožuje již třetím rokem. Na jejím monitoringu se podílí pracovníci Agentury ochrany přírody a krajiny ČR, Správy chráněné krajinné oblasti Kokořínsko - Máchův kraj a Hnutí DUHA Olomouc.

CHKO Broumovsko: Vlci, kteří se na Broumovsku usadili na podzim roku 2015, přivedli letos na jaře na svět minimálně dvě mláďata. Rozmnožování potvrdili během léta pracovníci Hnutí DUHA Olomouc a Správy CHKO Broumovsko prostřednictvím nahraného vlčího vytí a také díky záběrům z fotopastí.

Jihozápadní Čechy: Informace o trvalém výskytu vlků na Šumavě a v Pošumaví nejsou k dispozici. Jednotlivé záznamy z fotopastí či přímá pozorování svědčí spíše o tom, že územím procházejí téměř bez povšimnutí člověka jednotliví vlčí tuláci. Necelých třicet kilometrů za rakouskými hranicemi se od letošního roku objevuje vlčí smečka se čtyřmi vlčaty. Na monitoringu šelem v jihozápadních Čechách spolupracují především pracovníci Správy NP a CHKO Šumava, Agentury ochrany přírody a krajiny ČR, CHKO Blanský les, organizace ALKA Wildlife a Hnutí DUHA.

Dále byl letos výskyt vlků doložen ve většině našich pohraničních pohoří, například v Krušných horách, na Šluknovsku, v Krkonoších, Jeseníkách nebo v Beskydech.

"Areál rozšíření vlka v Evropě se za posledních zhruba patnáct let výrazně rozšířil. Důkazem je situace v Německu, kde se na přelomu tisíciletí objevil první vlčí pár v německo-polské Lužici. Dnes se na území Německa pohybuje 46 smeček a 15 párů. I výskyt vlků u našich jižních sousedů znamená, že je otázkou

času, kdy se vlčí smečka usadí také na Šumavě a v Pošumaví. Vlci jsou důležití pro regulaci zvěře i naše lesy. Pomáhají regulovat přemnožená divoká prasata a také jeleny a srnce, kteří nadměrným okusem poškozují lesní porosty. Případné škody způsobené chovatelům hospodářských zvířat hradí podle zákona stát. Nejlepší ochranou stád hospodářských zvířat jsou pastevečtí psi a vhodné elektrické ohradníky, které odradí šelmu od snadného získání kořisti," říká Josefa Volfová, koordinátorka Rysích hlídek z Hnutí DUHA.

Tisková zpráva Hnutí DUHA (redakčně kráceno)

Rysí hlídky přijímají nové dobrovolníky

Chcete se dozvědět více o životě rysů a vlků v Čechách? Chcete pomoci jejich návratu do naší přírody? Chcete poznat nové lidi a trávit smysluplně a příjemně zimní víkendy na Šumavě a v Pošumaví? Pojeďte s námi stopovat šumavské rysy a vlky. Od pátku do neděle 9. - 11. prosince 2016 se koná v Prachaticích a Prášílech **Ostroidění**, úvodní školení pro dobrovolníky Rysích hlídek Hnutí DUHA.

V průběhu víkendu se zájemci o ochranu a monitoring rysů a vlků dozví, jak rozpoznat pobytové znaky šelem v naší přírodě, jak správně dokumentovat nálezy či odebírat vzorky pro vědecké účely. Připraveny jsou přednášky a besedy se zajímavými hosty o životě šelem v Čechách, aktuální informace o stavu šumavské rysí populace či rozšíření vlka. Věnovat se budeme také tématu ohrožení a ochrany těchto zvířat.

Více informací o činnosti Rysích a Vlčích hlídek společně s přihláškou na úvodní školení naleznete na stránkách www.selmy.cz.

Josefa Volfová, ochrana velkých šelem, Hnutí DUHA (Friends of the Earth Czech Republic)

Samolepky chrání ptáky

Odhaduje se, že nárazem do skleněné plochy zahyne ročně na celém světě miliarda ptáků. Rizikové jsou přitom hlavně ty plochy, skrz které je dobře vidět nebo se v nich zrcadlí okolní vegetace. Dávno také víme, že jedna černá silueta dravce ptáky od nárazů do skel neodradí.

Soběslavské gymnázium v letošním roce s pomocí Gabriely Dobruské z České společnosti ornitologické vytipovalo nebezpečná místa školní budovy s ohledem na kolize ptáků se sklem. Od října jsou již nejnebezpečnější skleněné plochy zabezpečené s pomocí barevných samolepek, aby je ptáci dobře viděli (viz foto). Samolepky vyrobili studenti v hodinách výtvarné výchovy.

Chcete-li ptákům sami aktivně pomoci, můžete se zapojit do kampaně České společnosti ornitologické

„Bezpečné zastávky“ a upozornit prostřednictvím webového formuláře na ty nebezpečné. Podrobnosti najdete na <http://zastavky.birdlife.cz/>. Další informace najdete také na webu <http://www.ochranaptaku.cz/>.

Jiří Řehounek

Dobrovolníci v roce 2016 zkontrolovali 85 % čapích hnízd

Rok 2016 je třetím rokem, kdy se veřejnost v rámci tzv. občanské vědy (citizen science) zapojila do sledování čapích hnízd na cap.birdlife.cz. Díky zájmu veřejnosti tak známe nejen data příletů na jednotlivá hnízda, ale máme informace i o průběhu hnízdění a jeho úspěšnosti. V letošním roce se do pozorování čapích hnízd zapojilo 545 spolupracovníků, kteří zkontrolovali 85 % z celkového počtu více než 1300 hnízd!

„Čapí hnízda mají kořeny v roce 2014, kdy byl u příležitosti celostátního i mezinárodního sčítání čápů čap bílý spolu s čápem černým vyhlášen Ptákem roku,“ vysvětluje Gabriela Dobruská z České společnosti ornitologické, která Čapí hnízda koordinuje. „Vznikl tehdy nový web cap.birdlife.cz, který v rámci občanské vědy již třetím rokem zapojuje do sčítání a mapování čapích hnízd širokou veřejnost. Jelikož název webu „Pták roku 2014“ nepůsobil nadále aktuálně, přejmenovali jsme v letošním roce stránky na Čapí hnízda.“

Během tří let vznikla na těchto stránkách unikátní celorepubliková mapa s více než 1300 hnízdy čápa bílého (včetně fotografií, jednotlivých pozorování, výsledků hnízdění z předchozích let a přímých přenosů z on-line kamer). Narůstající množství on-line kamer umožňuje stále více lidem být přímými svědky dění na hnízdě. „Přímý přenos z hnízda může však mít veselé i stinné stránky. Společně jsme se radovali z příletu, prvního vejce, vyklubání mláďat a jejich růstu. Zaznamenali jsme ale i smutné události, jako například úhyn mláďat v přímém přenosu,“ vzpomíná Gabriela Dobruská.

V roce 2016 se nám podařilo vzbudit zájem o Čapí hnízda u dalších pozorovatelů. Do sledování čapích hnízd se v letošním roce zapojilo 534 dobrovolníků, kteří zkontrolovali 1134 hnízd. Celkový počet zkontrolovaných hnízd se tak oproti loňskému roku zvýšil o více než 10%. V období před opuštěním hnízda bylo zkontrolováno 362 hnízd a zaznamenali jsme 972 mláďat, což je však méně než v loňském roce. Přitom nejcennější výsledky získáváme právě z opakovaných kontrol na hnízdech v průběhu hnízdní sezóny. Kromě data příletu čápů a začátku hnízdění jsou také nesmírně důležité údaje o přítomnosti velkých mláďat, bez nichž nemůžeme vyhodnocovat úspěšnost hnízdění.

Zapojte se do sledování i v příštím roce! A vydržte až do konce sezóny. Zadávání dat nebylo nikdy jednodušší. Kromě klasického vkládání dat přes cap.birdlife.cz je od letošního roku možné zadávat data přímo v terénu pomocí nové aplikace pro mobilní telefony Avif mobile. V roce 2016, prvním roce fungování, přes něj bylo zadáno 185 pozorování čápů. Všem, kteří se zapojili do sledování čapích hnízd a poslali nám byť jediný údaj, moc děkujeme! Stejně tak všem, kteří čápům nezištně pomáhali či jejich sledování podpořili.

Tisková zpráva ČSO (redakčně kráceno)

Ohrožená mandelinka

(černý čáp, divoké prase). U bezobratlých však často neexistují české názvy, takže napíšete-li do tiskové zprávy „ohrožená mandelinka *Chrysolina haemoptera*“ a nějaké novináře informace podivným řízením osudu zaujme, objeví se v médiích „ohrožená mandelinka“.

Snad proto jsem tu mandelinku v tiskové zprávě ještě nepoužil. Jinak se ale v novinách vyskytují rodové názvy hmyzu, které vzbuzují dojem, že ochranáři chrání kdejakou havěť neužitečnou. A rozhodně se obávám, že i leckterý z vás se začne ošívát, až mu prozradím, že na Borkovických blatech žije ohrožený komár. Tak pozor na něj a hlavně neplácát!

Jiří Řehounek

Konec ochránářské bezradnosti: velcí kopytníci řeší velký paradox bezzásahového režimu

Řadu let představoval pro ochránce přírody bezzásahový režim, kdy je krajina ponechána pouze přírodním procesům, velmi kontroverzní téma. Na jednu stranu je tím nejvyšším stupněm ochrany přírody, na druhou stranu mnohé biotopy ponechané bez vlivu člověka ztrácely svoji rozmanitost a docházelo v nich k výraznému úbytku ohrožených druhů. O negativních důsledcích bezzásahového managementu se řadu let mluví především v souvislosti nelesními biotopy, jako jsou louky či stepi.

Právě kvůli bezzásahovému režimu v těchto typech krajiny byla ochrana přírody často terčem posměchu. To, co se snažila chránit tím nejpřísnějším způsobem, po několika letech bez vlivu člověka ztrácelo svoji pestrost. Vznikl tak mýtus, že otevřená krajina vznikla výhradně díky činnosti člověka, neobejde se bez jeho péče a proto je i v chráněných oblastech a

národních parcích třeba hospodařit," upozornil Dalibor Dostál, ředitel ochranné společnosti Česká krajina.

Překážkou bezzásahového režimu není ani to, že velcí kopytníci se většinou musí pohybovat na ohrazené ploše. „Právě kvůli zajištění bezzásahového režimu jsou oplocovány i cenné lesní rezervace, jako například Boubínský nebo Žofínský prales. Pro ochranu přírody to tedy není neznámý prvek," upozornil Miloslav Jirků. Například oplocený Žofínský prales, nejstarší rezervace na evropském kontinentu, má rozlohu přibližně 100 hektarů, zatímco větší pastvina, se zubry a divokými koňmi, v milovické rezervaci má 120 hektarů. Navíc ohrazení pastvin pro velké kopytníky umožňuje průchod ostatních druhů zvěře.

Zatímco v zahraničí se velcí kopytníci, například zubři nebo divocí koně, používají k péči o krajinu nejméně tři desítky let, v českém prostředí jsou zatím poměrně novinkou. „I na odborných konferencích k ochraně přírody je stále slyšet názor, že v bezlesých oblastech je nutné dělat aktivní managementové zásahy, jinak dojde k jejich ochuzení a degradaci," podotkl Dalibor Dostál. Především díky úspěšnému fungování pilotního projektu v bývalém vojenském prostoru Milovice, kde péči o krajinu zajišťují zubři, divocí koně a zpětně šlechtění pratuři, se však zahraniční zkušenosti postupně prosazují i v České republice. Společnost Česká krajina ve spolupráci s odborníky

z Biologického centra Akademie věd v současnosti připravuje několik dalších lokalit v Jihomoravském, Středočeském, Libereckém a Karlovarském kraji a na Vysočině.

Zatímco ochuzování rozmanitosti otevřené krajiny v bezzásahovém režimu je poměrně známé, mnohem menší povědomí existuje o tom, že podobný dopad má i na lesy. „Lesy v bezzásahovém režimu, s výjimkou lesů horských, houstnou, mění se jejich druhová skladba, hynou staré stromy a pozvolna klesá jejich biodiverzita. Tento problém na sebe upozornil až v posledních letech, protože přírodní procesy v lesích probíhají pomaleji, než v bezlesí," upozornil Lukáš Čížek z Biologického centra AV v Českých Budějovicích.

Příčiny jsou stejné jako v případě stepí a luk. Také lesům chybí působení hlavních krajinotvorných fenoménů, tedy živlů a velkých kopytníků. „Evropská divočina odjakživa zahrnovala lesy i bezlesí, přičemž živly ani velcí kopytníci neuznávali jejich hranice. Pokud to myslíme s ochranou přírody vážně, měli bychom začít chápat lesy a bezlesí jako nedílné, neoddelitelné a prolínající se součásti téhož systému," doplnil Miloslav Jirků.

Účinná a finančně únosná ochrana biodiverzity se podle něj bez velkých území ponechaných samovolnému vývoji neobejde. Klíč k úspěchu však Miloslav Jirků vidí ve správném vyčlenění samostatně fungujících krajinných celků. „Prvním krokem k úspěchu je přestat bezlesí a navazující lesy uměle oddělovat a umožnit působení stejných krajinotvorných fenoménů v obou z nich. Pakliže budou takto spravované rezervace dostatečně velké, začnou se dosud uměle oddělené lesy a bezlesí prolínat aniž by zanikly, vzniknou přirozené přechody mezi zcela odlišnými biotopy. Biodiverzita se pak o sebe postará sama, tak jako před příchodem člověka," uzavřel Miloslav Jirků.

Evropská ochrana přírody by podle něj v tomto ohledu měla následovat celosvětový trend, kdy ochránáři vrací velké kopytníky jako nedílnou součást ekosystémů do přírody, kdekoli je to jen trochu možné. V Severní Americe od Kanady po Mexiko navrací bizony, v Asii například nosorožce indické a koně Převalského, v afrických rezervacích často vypouští hned několik druhů největších kopytníků zároveň.

Tisková zpráva České krajiny

Agrofotovoltaika kombinuje výrobu fotovoltaické elektřiny s pěstováním zemědělských plodin

Od roku 2011 výzkumníci z Fraunhoferova institutu pro solární energetické systémy ([Fraunhofer ISE](#)) pracovali na uvedení myšlenky na využití zemědělské půdy současně pro pěstování plodin a výrobu elektřiny pomocí fotovoltaických panelů do praxe. Podobnou myšlenkou se zabýval už zakladatel institutu Adolf Goetzberger v roce 1981, kdy v časopise „Sonnenenergie“ publikoval článek „Kartoffeln unter dem Kollektor“ (česky „Brambory pod kolektory“). S tím rozdílem, že Goetzbergerův článek se s ohledem na dobu věnoval ne fotovoltaice, ale ohřevu vody pomocí sluneční energie. Během posledních deseti let Německo zažilo rychlý růst pozemních fotovoltaických instalací, což vedlo ke konkurenčnímu boji o půdu mezi výrobcí energie z obnovitelných zdrojů a zemědělci. Avšak inovativní koncepty jako agrofotovoltaika umožňují dvojitě využít zemědělské půdy a pomáhají urychlit transformaci globálního energetického systému, říká profesor Eickem Weber, ředitel ústavu Fraunhofer ISE.

Pilotní projekt agrofotovoltaiky v Německu

[APV-Resola](#), největší výzkumný projekt svého druhu v Německu, byl slavnostně zahájen 18. září 2016 v německém Heggelbachu nedaleko Bodamského jezera a při té příležitosti si hned vysloužil ocenění od iniciativy „[Německo – země nápadů](#)“. Předcházelo mu asi rok a půl výzkumů s použitím metod modelování a simulace. APV-Resola je mezinárodní projekt propojující partnery z oblasti zemědělství, vědy a techniky s místními obyvateli. Fraunhofer ISE je jako vedoucí projektu zodpovědný za technicko-ekonomické aspekty tohoto energetického projektu.

Jak agrofotovoltaika funguje

Asi jednu třetinu ze dvou a půl hektarové plochy vlastněné organickou farmou Hofgemeinschaft Heggelbach zabírá agrofotovoltaický projekt o instalovaném výkonu 194 kWp, který pokrývá roční spotřebu elektřiny asi 62 domácností. Farma využívá elektřinu vyráběnou v systému pro svou vlastní spotřebu, přičemž nadbytek elektřiny se přivádí do sítě poskytovatele energií Elektrizitätswerke Schönau (EWS). Systém APV využívá „[oboustranné fotovoltaické moduly](#)“ navržené německou společností SolarWorld. Tyto fotovoltaické moduly jsou schopny vyrobit elektřinu přeměnou solární energie dopadající na jejich povrch ze všech směrů (ne pouze shora). Díky speciální nosné konstrukci, kterou SolarWorld vyvinula ve spolupráci s rakouskou společností Hilber Solar, lze fotovoltaické moduly přesunout kamkoli s minimálními náklady. Pod fotovoltaickými panely instalovanými ve výšce 5 metrů nad zemí byly vysázeny čtyři různé zemědělské plodiny: pšenice, jetel, brambory a celer. Vedle systému zasadili výzkumníci stejné plodiny na stejné ploše pro srovnání výnosů plodin při různých podmínkách. Po dvou letech praxe budou oba výnosy ze sklizní v roce 2017 a 2018 analyzovány a výsledky publikovány v závěrečné zprávě.

Další partneři projektu

Vedle farmářské komunity Hofgemeinschaft Heggelbach, dodavatele elektřiny Elektrizitätswerke Schönau a společností SolarWorld a Hilber Solar, jsou do pilotního projektu APV-Resola zapojeni následujícím

způsobem ještě další aktéři. Fakulta zemědělských věd na univerzitě v Hohenheimu provádí zemědělský výzkum a ekologickou analýzu. Institut pro technické posouzení a systémové analýzy (ITAS) v rámci Technologického institutu v Karlsruhe (KIT) je zodpovědný za koncepci a realizaci výzkumu v poli. Společnost BayWa r. e. má na starosti plánování a údržbu systému. Na regionální a komunální úrovni projekt podporuje Regionální sdružení Bodamské jezero - Horní Švábsko. Sponzorem projektu jsou Německé spolkové ministerstvo pro vzdělání a výzkum (BMBF) a FONA (Výzkum pro udržitelný rozvoj).

Tisková zpráva Fraunhoferova institutu ISE, přeložila: Olga Kališová, Calla, upraveno

Římský klub: ČR může za 15 let nahradit polovinu přírodních surovin druhotnými

Římský klub – který získal globální věhlas už v roce 1972 slavnou prognózou Meze růstu – dnes zveřejnil případovou studii k hospodárnějšímu nakládání se surovinami v ČR a Polsku. Nové propočty ukazují, že do roku 2030 můžeme snížit produkci odpadů o čtvrtinu. Pokud se navíc zaměříme na recyklaci, můžeme polovinu přírodních surovin pro výrobu pokrýt surovinami druhotnými. Na trhu bude totiž daleko větší množství a nabídka materiálů z recyklovaných odpadů.

Projekty vedoucí k menšímu plýtvání přírodními surovinami a k recyklaci navíc poskytnou v ČR sto tisíc pracovních míst. Také samotná Evropská komise počítá s tím, že zvýšení recyklace komunálních odpadů na 65 % přinese v Unii 580 tisíc nových pracovních míst. Zpracování vytríděného odpadu a především

sektor spojený s opravami a opakovaným použitím bude totiž probíhat převážně v tuzemsku a nabídne tak daleko víc pracovních příležitostí než dovoz primárních surovin těžených v zahraničí. Životnost výrobků, které nakupujeme a používáme, se podle výzkumníků Římského klubu v souvislosti s připravovaným balíčkem nových odpadových směrnic (Balíček o oběhovém hospodářství) zvýší na dvojnásobek ve srovnání s dnešním stavem.

Hnutí DUHA připomíná, že ČR potřebuje nový zákon o odpadech, který bude obce motivovat k zavádění lepších recyklačních služeb. Ministerstvo životního prostředí sice zákon připravilo a předložilo, ale jeho současná podoba nemotivuje k recyklaci a dává příliš velký prostor pálení odpadů, které zbytečně pohlcuje cenné suroviny. Hnutí DUHA navrhuje, aby zákon zavedl tzv. recyklační slevu (slevu ze zvyšovaného skládkovacího poplatku) pouze pro obce s excelentní mírou recyklace (přes 50 %) nebo výbornou prevencí vzniku odpadů (méně než 150 kg zbytkového odpadu na osobu a rok). Návrh MŽP s prevencí ani 50 % mírou recyklace nepočítá, recyklační sleva tak v podání MŽP podporuje levné skládkování.

Podpora spalování a levného skládkování odpadků a zároveň nízké cíle recyklace přispívají ke kritické závislosti na ropě. Spálené materiály se totiž musí nahradit přírodními surovinami, což je energeticky náročnější než jejich recyklace (a to dokonce i při započtení energie vyrobené ve spalovně). Spálením tuny plastů získáme energii, jejíž ekvivalent je zhruba 3–5 barelů ropy, ale při recyklaci stejné tuny ekonomika ušetří přibližně 7–12 barelů. Spalovna proto tím, že vyrobí energii z tuny recyklovatelného plastu, vyplývá v přepočtu něco mezi 300 -1 400 litry ropy. Legislativní rada vlády návrh zákona o odpadech vrátila MŽP k přepracování. Ministr Richard Brabec tak má příležitost návrh zlepšit, podpořit nižší množství odpadů a vysokou míru recyklace na úkor spalování a levného skládkování.

„Studie Římského klubu modeluje, co by se u nás stalo, pokud bychom snížili produkci odpadů o čtvrtinu

a nahradili polovinu přírodních surovin druhotnými, jak předpokládá Balíček pro oběhové hospodářství připravovaný nyní v EU. Výsledky, potvrzující již dřívější studie, říkají, že výrazné zvýšení míry recyklace, upřednostnění výrobků z recyklátů ve veřejných zakázkách, podpora opraven a opětné používání věcí může přinést až sto tisíc pracovních míst. Studie by měla být impulsem pro zlepšení návrhu nového odpadového zákona, který hodlá ministr Richard Brabec předložit vládě," říká Ivo Kropáček z Hnutí DUHA.

Tisková zpráva Hnutí DUHA (redakčně upraveno)

Ministr Richard Brabec navrhuje pálit nehořlavé odpady

Recyklace má být stále popelkou Evropě navzdory. Ministerstvo životního prostředí poslalo do Legislativní rady vlády návrh vyhlášky o podmínkách ukládání odpadů na skládky. Nová vyhláška požaduje, aby se v ČR pálily i nehořlavé odpady zbývající po dotřídění odpadů, takže dotřídování odpadů na hořlavé a nehořlavé by ztratilo smysl.

Loni schválená novela zákona o odpadech zakazuje od roku 2024 směsné komunální odpady skládkovat, budou se moci jen dotřídovat nebo pálit. Podle nové vyhlášky však bude možné odpady pouze spalovat, což vyvolá zbytečné investice ve výši desítek miliard korun. Zvýšené náklady zaplatí obce a domácnosti v platbě za odpad.

Legislativní rada vlády má brzy projednat dva nové odpadové předpisy. Návrh vyhlášky 294/2005 Sb., o podmínkách ukládání odpadů na skládky, který zakazuje skládkovat i v podstatě nehořlavé odpady a podporuje tak pálení směsných odpadů. A nový zákon o odpadech, který trvá na zákazu skládkování odpadů od roku 2024, přičemž nepočítá s tím, že by se recyklovala byť polovina odpadů, ačkoli jde o evropský odpadový trend, k němuž se vláda zavázala v programovém prohlášení. Závěr je jednoznačný, většina odpadů se má podle ministra Brabce po roce 2024 pálit.

"Ministr Brabec navrhuje nízkou míru recyklace a požaduje pálení i nehořlavých odpadů. Křiví se tím odpadový trh ve prospěch spaloven odpadů. Zákaz skládkování spalitelných odpadů vedl všude na světě k výstavbě nadkapacit spaloven odpadů. Ministr Brabec se snaží tuto chybu zopakovat. Zodpovědnost za zbytečně zvýšené náklady za nakládání s odpady ponese za osm let domácnosti a obce, ale inkasovat bude spalovací lobby," říká Ivo Kropáček z Hnutí DUHA.

"Spalovny odpadů zdaleka vše nespálí, z každé tuny komunálních odpadů zůstane přibližně 350 kilogramů strusky, popela a popílku s nakoncentrovanými těžkými kovy a nebezpečnými organickými látkami, jako jsou dioxiny či polyaromatické uhlovodíky. Ty často končí v náspech silnic, jako podklad chodníků anebo v cyklostezkách, jak jsme před časem zjistili v Chráněné krajinné oblasti Jizerské hory. Další nárůst spalovaného odpadu povede k tlaku tak po naší krajině rozházet desetitisíce až statisíce tun odpadů s toxickými látkami. I státy, které přijaly zákaz skládkování komunálního odpadu, zbytky ze spaloven skládkují. Odpad se ale nevykazuje jako komunální. Jde tedy jen o hru s čísly. Recyklace a předcházení vzniku odpadů jsou šetrnější než jejich spalování," komentuje ministerskou vyhlášku Jindřich Petrlík z Arniky.

Tisková zpráva Arniky a Hnutí DUHA (redakčně upraveno)

Potvrzeno. Ministerstvo životního prostředí posvětilo plány krajů skládkovat a pálit většinu komunálních odpadů

Dvě třetiny komunálních odpadů z ČR končí zbytečně na skládkách a ve spalovnách. Nová analýza Hnutí DUHA zjistila, že ministerstvo životního prostředí krajům schválilo plány nakládání s odpady, podle kterých má i v roce 2025 na skládkách a ve spalovnách končit většina komunálních odpadů. Závazek vysoké recyklace z programového prohlášení vlády by tím byl definitivně pohřben.

Analýza ukázala, že kraje zcela ignorují prognózu vládou schváleného Plánu odpadového hospodářství, jež předpokládá zvýšení recyklace komunálních odpadů ze současné třetiny na polovinu v roce 2020 a o pět let později již na bezmála 60 %. Kraje však v roce 2025 plánují skládkovat a pálit víc než 52 % komunálních odpadů.

Zpracování krajských plánů z 80 % financoval z rozhodnutí ministra Richarda Brabce Státní fond životního prostředí. Oficiální krajské plány odpadového hospodářství jsou důležitými dokumenty, podle kterých se mají například rozdělovat dotace z evropských fondů.

Přitom i ministři životního prostředí členských států EU se shodují na tom, že v roce 2025 by měly státy Evropské unie, včetně ČR, recyklovat většinu svých odpadů. Za nesplnění cílů daných novými evropskými směrnici by přitom hrozily členským státům Unie vysoké sankce.

Analýza Hnutí DUHA odhalila, že kraje uvádějí ve svých odpadových plánech tyto nutné kapacity:

- Praha: ke stávající spalovně Malešice s kapacitou 330 tis. tun údajně potřebuje kapacity na zpracování dalších 200 tis. tun odpadů ročně – dva nové kotle do spalovny. Celkem tedy 530 tis. tun.
- Středočeský kraj udává, že potřebuje vybudovat překládací stanice pro netříděný odpad s kapacitou 420 tis. tun a spalovnu s kapacitou 370–400 tis. tun. Počítáme s kapacitou jen 370 tis. tun.
- Jihočeský kraj údajně potřebuje vybudovat malé spalovny s kapacitami do 35 tis. tun v několika jihočeských městech. Celková požadovaná kapacita činí 142 tis. tun.
- V Plzeňském kraji údajně nebude dostačovat ani načerno budovaná spalovna Chotíkov s kapacitou 95 tis. tun. Kraj bude navíc potřebovat kapacity na zpracování dalších 50 tis. tun odpadů, celkem tedy 145 tis. tun.
- Karlovarský kraj uvádí, že potřebuje kapacity na úpravu odpadů ve výši 60 tis. tun.
- Ústecký kraj požaduje kapacity na úpravu odpadů ve výši 150 tis. tun.
- Liberecký kraj údajně ke stávající spalovně Liberec s kapacitou 96 tis. tun potřebuje zajistit další kapacity ve výši 40,7 tis. tun, celkem tedy 136,7 tis. tun.
- Královéhradecký kraj uvádí, že potřebuje kapacity na úpravu odpadů ve výši 130 tis. tun.
- Pardubický kraj údajně potřebuje kapacity na úpravu odpadů ve výši 120 tis. tun.
- Kraj Vysočina chce vybudovat překládací stanice s kapacitou 90 až 120 tis. tun. Počítáme s kapacitou jen 90 tis. tun.
- Jihomoravský kraj plánuje rozšířit stávající kapacitu spalovny Brno z dosavadních 240 tis. tun o jeden kotel. Celkem tedy počítáme 360 tis. tun.
- Olomoucký kraj údajně potřebuje vybudovat překládací stanice s kapacitou 135 až 175 tis. tun. Počítáme tedy s kapacitou jen 135 tis. tun.
- Zlínský kraj požaduje kapacity na úpravu odpadů ve výši 130 tis. tun.
- Moravskoslezský kraj by chtěl vybudovat kapacity na úpravu odpadů ve výši 350 tis. tun.

Podle předpokladů MŽP obsažených ve schváleném Plánu odpadového hospodářství by se v ČR v roce 2024 nemělo vytvořit celkem více než 5,5 milionů tun komunálních odpadů. Výše uvedené potřeby krajů pro zpracování netříděných odpadů přitom dosahují celkové výše 2,85 milionů tun, tedy asi 52 % veškeré produkce komunálních odpadů.

Také aktuální návrh nového zákona o odpadech, který MŽP brzy předloží vládě, by nezajistil v roce 2020 recyklaci ani poloviny komunálních odpadů. Příloha č. 10 zákona říká, kdy získají obce recyklační slevu ze zvýšeného skládkovacího poplatku. Obce získají recyklační slevu i v případě, že budou v roce 2020 recyklovat pouhých 35 % všech komunálních odpadů.

Tisková zpráva Hnutí DUHA, redakčně kráceno

ZELENÉ PERLY ZA ROK 2016

„I v Plzni je ta spalovna pořád zablokovaná nějakými ekologickými teroristy, kteří už ty vynaložené miliardy hodlají promarnit nebo zmarnit.“

„Máme zákon o EIA, který komukoli, ať už vedle bydlicímu občanovi, který by to nakonec měl legitimní, ale také ekologovi s ideologickým programem zabránit všemu, umožní prosazení té výstavby účinně zabránit.“

Jan Zahradník, poslanec za ODS, z diskuse k vládnímu návrhu zákona, kterým se mění zákon č. 477/2001 Sb., o obalech /sněmovní tisk 877/ - první čtení 9. 11. 2016

<http://www.psp.cz/eknih/2013ps/stenprot/050schuz/s050326.htm>

Ke třem obcím s nejnižší produkcí odpadů v Jihočeském kraji míří Odpadový Oskar 2016

Stehlovice na Písecku, Chvalšiny a Písek jsou jména obcí, které nejen že prokázaly produkci odpadů menší než 150 kg na obyvatele, ale dokonce ho ve svých "váhových kategoriích" vyprodukovaly nejméně v celém kraji. Všem třem obcím proto náleží titul Odpadový Oskar 2016 Jihočeského kraje. Toto ocenění vyhlašuje a předává už druhým rokem spolek Arnika. Kromě samotného množství vyprodukovaných odpadů odborníci z Arniky posuzují i další důležité faktory: podmínky pro třídění, ekonomické aspekty odpadového hospodářství nebo možnost třídít bioodpad. Oceněné obce ukazují, že chytré a šetrné nakládání s odpady je nejen ekologické, ale i výhodné. Arnika v návaznosti na jednotlivé kraje vyhlásí i celorepublikové vítěze Odpadového Oskara 2016.

"Stejně jako loni se i letos ukazuje, že chytře a efektivně lze s odpady nakládat v obcích všech velikostí. Výzvy a problémy, kterým čelí drobná vesnice a větší město se samozřejmě liší, nakonec ale vždy rozhoduje ochota samospráv a obyvatel nakládat s odpady šetrně a ekonomicky. Vyplácí se to z ekologického i ekonomického hlediska. Další odměnou a motivací pak může být právě i Odpadový Oskar," říká odborník Arniky na systémy odpadového hospodářství Milan Havel.

Soutěž má dvě základní kategorie. V první rozhoduje přímo množství vyprodukovaných odpadů. V této kategorii se pak samozřejmě rozlišuje podle velikosti obcí. Druhá kategorie sleduje spíše inspirativní

příklady dobré praxe, které si zaslouží ocenění. Základní předpoklad pro kvalifikaci do obou kategorií je ovšem produkce odpadů pod 150 kg na hlavu. Tento limit organizátoři zvolili proto, že jde o hodnotu, které se běžně daří dosahovat v sousedních státech, v Česku ale tato meta stále není běžná. Oproti Rakousku a Německu je u nás totiž průměrná produkce směsného odpadu asi o třetinu vyšší. Obce kvalifikované do soutěže Odpadový Oskar ale ukazují, že nastolit pozitivní trend není těžké.

"Všechny kvalifikované i vítězné obce si zaslouží velkou gratulaci a uznání. Nejen proto, že jsou inspirací pro další města a vesnice, ale jednoduše i proto, že dobré výsledky by neměly zůstat nepovšimnuty. Platí to i pro odpadové hospodářství, které většina lidí bere jako samozřejmou rutinu. Přitom i zde platí, že to jde dělat dobře, lépe i nejlépe," doplňuje Jan Vávra, mluvčí Arniky.

Výherci Odpadového Oskara 2016 v Jihočeském kraji :

- Obce do 1000 obyvatel: Stehlovice na Písecku s produkcí směsných komunálních odpadů 45 kg/ob. Obec dosahuje 50 % úrovně recyklace odpadů, nízkou produkcí dosahuje dlouhodobě, při hodnocení dat za rok 2013 se umístili ve své kategorii na 3. místě za celou ČR.
- Obce od 1001 do 5000 obyvatel: Chvalšiny s produkcí směsných komunálních odpadů 42,4 kg/ob. Obec vykázala vůbec nejnižší produkci (v přepočtu na 1 obyvatele). V minulém ročníku soutěže byla oceněna i jako příklad dobré praxe. Popis odpadového hospodářství obce naleznete na webu: <http://arnika.org/obce-chvalsiny>.
- Města nad 5000 obyvatel: Písek s produkcí směsných odpadů 134,6 kg/ob. Písek je v kraji jediné město nad 5000 obyvatel s produkcí směsných odpadů pod 150 kg na 1 obyvatele. V roce 2014 produkce opět mírně klesla (oproti roku 2013). V minulém ročníku byl Písek oceněn i jako příklad dobré praxe. Popis odpadového hospodářství města naleznete na webu: <http://arnika.org/mesto-pisek>.

Nejen samotné vítězné obce dobře demonstrují, některé nové trendy, které se do letošního ročníku Odpadového Oskara výrazně promítly. Například s tím, jak města začínají třídit bioodpady, roste i úroveň recyklace. Mnoho měst již dnes recykluje 50 % svých odpadů. Letošní ročník soutěže se nese i ve znamení celé řady zásadních legislativních změn, která se dotknou všech a obce by se na ně měly připravit.

"V současnosti probíhá vypořádání připomínek k připravovanému novému zákonu o odpadech, který koncem roku bude předložen k projednání do parlamentu. Současný vývoj jednání naznačuje, že výrazně vzrostou poplatky za ukládání směsného odpadu na skládky (nárůst z 500 na 2000 Kč za 1 uloženou tunu). Od roku 2024 bude také na skládky možné ukládat jen komunální odpady s nízkou výhřevností a malou respirační aktivitou AT4 (slouží k hodnocení biologické stability odpadu)," komentuje současný stav přípravy nového zákona o odpadech Havel.

Tisková zpráva Arniky (redakčně kráceno)

Nebezpečné látky se zřejmě z opuštěného areálu ve Lhenicích dostávají až do vajec

Silně kontaminované zeminy navezené do areálu bývalého JZD ve Lhenicích na Prachaticku jsou hrozbou pro zdraví lidí i životního prostředí. Nezabezpečené deponie jsou jednou z nejvýznamnějších ekologických zátěží v jižních Čechách. Rizika dokreslují výsledky testů vajec z domácích chovů v okolí areálu, které nechala provést Arnika v akreditované laboratoři. Vzorok obsahovaly vysoké koncentrace nebezpečných persistentních organických látek. V případě polychlorovaných bifenylyů a dioxinů nesplňovaly tři ze čtyř

vzorků vajec legislativní hygienické limity, u hexachlorcyklohexanu byly závadné dva. V případě DDT sice limity splněny byly, ale skutečnost, že vajíčka dosahovala až 70 % hodnoty stanoveného limitu, je u tak nebezpečné látky velmi znepokojivá. Aktuální snaha obce odkoupit pozemky a s pomocí dotací je vyčistit je proto nezbytným a nadějným posunem.

„Předpokládám, že toxické chemikálie jsou do okolí skládky odnášeny větrem – kontaminované zeminy totiž nejsou nijak zakryty a zabezpečeny. Volně chované slepice je pak mohou přijímat při vyzobávání potravy z trávy a půdy,“ vysvětluje autor studie Václav Mach „Dalším možným zdrojem chemikálií ve vajíčkách může být pšenice a kukuřice, která je pěstována nedaleko areálu s kontaminovanými zeminami a kterou jsou slepice krmeny,“ doplňuje Mach.

„Areál, kde jsou ve Lhenicích uloženy nebezpečné odpady, představuje jednu z nejzávažnějších starých ekologických zátěží v jižních Čechách. Zde uskladněné zeminy obsahují více než 1700 krát vyšší koncentrace PCB než stanovuje vyhláška pro uložení zemin na povrch terénu. Jako závažnou zátěž toto místo hodnotí i Ministerstvo životního prostředí,“ říká vedoucí českobudějovické pobočky Arniky Jitka Straková. „Doufáme, že vyčištění ekologické zátěže v Lhenicích nyní vezme rychlý spád. Je ostuda, že řešení problému trvalo téměř 20 let,“ pokračuje Straková.

„Za bezmála dvacet let jsem si vyměnil řadu korespondence s Ministerstvem životního prostředí, Českou inspekcí životního prostředí, policií i soudy a poukazoval na časovanou bombu, která ve Lhenicích v podobě znečištěných zemin a olejů leží a tiká. Pozitivní odezvu jsem získal jen od zástupkyně ombudsmana doktorky Jitky Seitlové, ale sklad od PCB dodnes nikdo nevyčistil. Jsem rád, že toxické odpady z Lhenic konečně zmizí. Sice mě mrzí, že přijdu o své pozemky, které leží v blízkosti JZD a které jsem nemohl dlouhodobě využívat, ale ještě více mě leží na srdci bezpráví a mezery v legislativě, které přivedly obyvatele Lhenic do závažného zdravotního rizika,“ vyjadřuje se Jan Podlaha z Lhenic, který na možná zdravotní rizika vyplývající z přítomnosti nezabezpečených odpadů upozornil i Arniku.

Na konci 90. let se stal prostor bývalého JZD ve Lhenicích prostředím pro likvidaci stavebních odpadů a zemin obsahujících vysoce toxické perzistentní organické polutanty (POPs). Do areálu byly společností Enviro Technology Today navezeny zeminy s polychlorovanými bifenyly (PCB) ze sanované obalovny živočišných směsí v Milevsku, transformátorové oleje i samotné transformátory a kondenzátory. Společnost několik let po spuštění provozu vstoupila do konkurzu a ponechala velkou část odpadů na otevřeném prostranství, které je přístupné lidem a vystaveno působení větru a deště.

„Praktiky, kdy odpadová firma inkasuje velké peníze ze státního rozpočtu na dekontaminaci nebezpečných odpadů ze starých zátěží a posléze vstoupí do konkurzu, aniž by je vyčistila, z Čech známe. V případě vysoce toxických látek jako je PCB nebo hexachlorcyklohexan, jako je tomu v případě Lhenic, je nezbytné, aby vzal problém do rukou stát a zajistit chemickou bezpečnost obyvatel. Jak se ukazuje, nástroje pro to má. Doufáme, že dotace obsáhne likvidaci zemin, olejů i uskladněného zařízení s PCB. Doufáme, že odpad bude zlikvidován některou z nespalovacích technologií. Pokud se naveze do spalovny povede to ke vzniku dalších nebezpečných látek s podobnými vlastnostmi jako PCB, a to dioxinů,“ apeluje vedoucí programu Toxické látky a odpady Jindřich Petrlík z Arniky.

„Případ Lhenic na Prachaticku nebo Hůr na Českobudějovicku by měl být pro státní orgány poučením, díky kterému v budoucnu nedojde k tvorbě nových ekologických zátěží a nezodpovědnému nakládání s nebezpečnými odpady. Udělování povolení pro provoz obdobných krajně rizikových zařízení by mělo být posuzováno v otevřeném procesu za účasti veřejnosti, což minimalizuje prostor na korupci,“ shrnuje poučení z jihočeských případů Jitka Straková.

Tisková zpráva Arniky

6. ročník soutěž „Jihočeská ratolest“ zná své vítěze

Krajská síť environmentálních center Krasec, z. s. a Jihočeský kraj vyhlásily výsledky 6. ročníku soutěže projektů a vysokoškolských prací na ochranu životního prostředí „Jihočeská ratolest“. Slavnostním vyhlášením byl odstartován podzimní cyklus environmentálních akcí pro širokou i odbornou veřejnost „Jihočeské dny s Krascem 2016“, který trval první tři týdny v listopadu. Odborná i široká veřejnost se mohla zúčastnit pestrého programu včetně seminářů, konferencí, promítání filmů či cestovatelské besedy, který proběhl napříč jihočeským regionem.

V letošním ročníku Jihočeské ratolesti se soutěžilo ve čtyřech zavedených kategoriích pro obce, školy a školky, neziskové subjekty a vysokoškolské studenty. Letos bylo přihlášeno méně soutěžních projektů a vysokoškolských prací s přínosem pro ochranu přírody a životního prostředí či environmentální vzdělávání, výchovu a osvětu (celkem 17), než bývá zvykem. „Ní méně všechny přihlášené aktivity byly nápadité a jejich úroveň dosti vyrovnaná, takže bylo co hodnotit a porotci to rozhodně neměli ulehčené. Mezi tématy se objevila třeba podpora lokálního spotřebitelství, výsadby starých ovocných odrůd nebo případy přírodně blízké obnovy narušených míst“, dodává organizátorka soutěže Simona Šafarčíková.

Mezi obcemi, svazy obcí a mikroregiony zvítězilo město Třeboň se šňůrou aktivit pro všechny žáky prvního stupně třeboňských základních škol vztahených ke Dni Země a zaměřených na téma pastí, které lidé vytvářejí zvířatům. Děti zjistily, jak nebezpečné mohou být pro zvířata odpadky nebo rybářské vlasce, jaké stavby zvířata ohrožují i jak se dá nepříznivá situace řešit.

Vítězství v kategorii pro školy a školky získala Mateřská škola Kapitána Nálepky s projektem, který proměnil rozlehlou zahradu školky koncipovanou ve stylu „rychlého občerstvení“ v místo plné příležitostí pro zkoumání a objevování přírody i pro relaxaci, pohodu a klid. „Také letos ztrácely projekty (nejen) školní kategorie jen pár bodů za medailovými příčkami. Porota se proto dohodla, že všem zúčastněným udělí ocenění a poskytne drobnou odměnu“, dodává k situaci v kategorii škol a školek organizátorka soutěže.

Na prvním místě mezi neziskovými subjekty se umístila Calla - Sdružení pro záchranu prostředí s originálním projektem, který neváhal zapojit do služeb ochrany přírody širokou veřejnost. Konkrétně šlo o využití geocachingu, čili hledání kešek, nejen k ukazování krásných a zajímavých míst, ale i k přímé ochraně přírodovědně cenných lokalit. Opuštěné pískovny a jiné těžební prostory poskytují útočiště celé řadě ohrožených druhů, potřebují však stále narušování povrchu, aby nezarostly. Proto byly v sedmi jihočeských pískovných instalovány kešky. Současně byl sledován vliv sešlapu na výskyt rostlin a živočichů a vznikla nová webová stránka „Objevte svou pískovnu“.

V rámci čtvrté kategorie vymezené pro bakalářské a magisterské práce získala první místo Ludmila Vlková se svou diplomovou prací. Studentka Přírodovědecké fakulty Jihočeské univerzity se ve své studii věnuje obnově vytěženého rašeliniště Soumarský most v Národním parku Šumava, které bylo těžbou rašeliny silně narušeno. Konkrétně se zajímala o dvě rostliny typické pro rašeliništní vegetaci a zjistila, že oba tyto druhy jsou schopné na poškozeném rašeliništi růst a přispívat k jeho obnově.

Vítězové i předkladatelé projektů umístěných na druhých a třetích místech jednotlivých kategorií převzali ceny z rukou zástupce spolku Krasec a poskytovatelů záštity nad soutěží, tj. radní Jihočeského kraje pro oblast životního prostředí a lesnictví Ing. Hany Tůmové, Ph.D a rektora Jihočeské univerzity doc. Tomáše Machuly, Ph.D., Th.D. Jednalo se o finanční odměny ve výši 7 000, 5 000, nebo 3 000 Kč, certifikát a pestrý balíček regionálních výrobků. [Přehled všech oceněných projektů včetně anotací a kontaktů na jejich předkladatele.](#)

Podle tiskové zprávy Krasce

Zelené středy

Příznivci Cally jsou již po léta zvyklí na Zelené čtvrtky, cyklus besed o ochraně životního prostředí. Nějakou dobu nám byla partnerem v jejich pořádání Rosa, v poslední době bylo spolupořadatelem Hnutí DUHA České Budějovice. Akce z tohoto cyklu se již počítají na stovky.

K úspěchu Zelených čtvrteků nemalou měrou přispívá i příjemné prostředí galerie Měsíc ve dne, jejíž prostory jsme mohli po celou dobu pořádání Zelených čtvrteků zdarma využívat. Z organizačních důvodů však již nelze zachovat čtvrteční termín besed. Poslední letošní Zelený čtvrtek „Ptáci zemědělské krajiny“ s ornitologem Václavem Zámečnickem proto proběhne středu 23. listopadu.

Od ledna pak začínáme besedy pořádat pod novým názvem Zelené středy. Startujeme 18. ledna, kdy se můžete těšit na povídání s ekologem Davidem Storchem nazvané „Biodiverzita celého světa“. Místo a začátek se nezmění. Doufáme, že ani v novém termínu na naše besedy nezanevřete.

Jiří Řehounek

POZVÁNKY NA AKCE

**Správa CHKO Blanský les a Obec Holubov si Vás dovoluují pozvat na tvůrčí dílnu.
Přijďte s dětmi vyrobit krmítka a připravte se s ptáčky na zimu!**

Dřevěná ptačí krmítka

KDY: čtvrtek 8. prosince od 18:00

KDE: Informační centrum Holubov

Příspěvek na materiál: 50,- Kč

Zelené středy

Calla vás srdečně zve na besedu

Biodiverzita celého světa

S biologem Davidem Storchem (PřF UK)

Kolik je na světě druhů a jak se to počítá?

Nastává další velká vlna vymírání?

Jak se na zkoumání globální biodiverzity podílejí čeští vědci?

Ve středu 18. ledna 2016 od 18:15 hodin

v galerii Měsíc ve dne, Nová ul. 3, České Budějovice.

Více informací:

Calla – Sdružení pro záchranu prostředí, Fráni Šrámka 35, České Budějovice
tel.: 384 971 930, calla@calla.cz, <http://www.calla.cz>

Prosincový weekendový seminář - první (k)roky k soběstačnosti

Jedinečné zkušenosti z pěti let experimentu v jednoduchém přístřešku na přežití:
ostrovním systému Zeměnka.

Spolek Zeměloď pořádá ve dnech **9. - 11. prosince 2016** již jedenáctý zimní weekendový seminář. Koná se v Zeměloďi Zeměnka a v penzionu U lanovky vzdáleném cca. 10 min. pěšky, kde je možné i ubytování a stravování.

Témata:

- . jedinečné osobní zkušenosti z pěti let života v první Zemělosti ve středoevropském podnebí
- . avizované změny ve stavebním zákoně: skleníky, zjednodušené řízení, územní souhlas
- . zkušenosti s využitím dešťové vody: sběr, čištění a recyklace, kořenová čistírna ve skleníku
- . koloběh vody a její spotřeba v posledních dvou suchých letech
- . filtry na pitnou vodu (kalník, keramika, dutá vlákna): čištění, kapacita, cena, životnost
- . záchody: venkovní separační a vnitřní se septikem a kořenovou čistírnou
- . vlhkost hrubé stavby v našich podmínkách a její vysychání: úskalí a řešení
- . mechanický systém větrání a vysoušení stavby, komínový efekt
- . skleníkový ohřev stavby: možnosti a omezení v našem podnebí
- . výroba, skladování a spotřeba elektřiny: co dokáže minimální vybavení
- . opravy původního designu M. Reynoldse s ohledem na naše podnebí
- . vylepšení střechy skleníku s ohledem na naše vlhké podnebí
- . vylepšení kalníku s ohledem na množství srážek u nás
- . Zemělosti v Evropě

Na semináři budou přednášet: Michael Reynolds (ze záznamu, s českými titulky), Jaroslav Kršňák (odborník na alternativní stavby, kořenové čistírny a jezírka), Ondřej Holoubek (člen místního zastupitelstva) a Margarita Manev. Účast přislíbili i další hosté.

Seminář je vhodný též pro členy místního zastupitelstva a samosprávy, pracovníky odboru životního prostředí a pod.

Podmínky účasti

Cena semináře je 3 000 Kč (v ceně není zahrnuta cesta, ubytování ani stravování). Ubytování je nutno dohodnout individuálně. Seminář je organizován jako fundraising, celý výtěžek jde na dokončení stavby Zeměanky.

Místo bude rezervováno po zaplacení nevratné zálohy 1 000 Kč. Tu je nutno zaplatit na konto Zemělosti do 1. prosince; zbytek částky pak do 8. prosince. Počet účastníků je omezen na 10.

Zájemce prosíme, aby napsali na Martin@zemelod.cz.

Zpravodaj **Ďáblík** pro své členy a přátele vydává:

Calla – Sdružení pro záchranu prostředí

Naše adresa: Fráni Šrámka 35, 370 01 České Budějovice

Telefony: 384 971 930, 387 311 381 • **Fax:** 384 971 939

E-mail: calla@calla.cz • **Internet:** <http://www.calla.cz> • Calla je také na [Facebooku](#)

Naše konto: 3202800544 / 0600 GE Money Bank, pob. České Budějovice

IČO: 62536761

Uzávěrka dalšího čísla je do konce 14. prosince 2016. Články posílejte na edvard.sequens@calla.cz.

Databázi odběratelů spravuje Romana Panská. Nechcete-li dostávat tento zpravodaj, napište nám a my Vás okamžitě vyřadíme z adresáře. Chcete-li se přihlásit k jeho pravidelnému odběru, pište na calla@calla.cz.

Všechna starší čísla občasníku Ďáblík najdete na webových stránkách Cally.

Líbil se Vám Ďáblík? Pomozte nám s jeho šířením!

Pošlete ho svým přátelům s nabídkou na pravidelný odběr do e-mailové schránky.

Můžete nám také přispět na vydávání.

Použijte číslo účtu 3202800544 / 0600 a variabilní symbol: 111.

Děkujeme!